

ביצה פרק ראשון ביצה

ב.

עין משפט
נר מצוה

(א) עדות פ"ד מ"ה (ב) שם
ויהא ע"ג (ג) ולקמן ט'
עדות פ"ד מ"ז (ד) שם
מ"ה (ה) שם קמ"ה וישי
עדות פ"ד מ"ח (ו) וישי
כח"ס לקמן לא: ד"ה וישי
וישימות מ"ז ד"ה סמ"ס
(ז) שם קמ"ה וישי
(ח) ולקמן ו"ו (ט) וישי
(י) ולקמן ת"ז (י"א) וישי
סמ"ס (י"ב) ולקמן ט'
למח"ס (י"ג) ולקמן ו"ו
(י"ד) וישי
(י"ה) שם קמ"ה וישי
עדות פ"ד מ"ה (י"ז) וישי
לא

גליון הש"ס

סת"ג ובה"א לא ידוע
עין ג"ר פרק י"ט דשם
דף נח:

לעזי רש"י

פ"ל"א י"ה

מוסף רש"י

שאר בכורות. לפני כל
יורה וכל יורה ויורה שם:
מגביהין. בדים מעל
השלחן. עצמות. קשין
שלישן רחוקין וכלל
וקליפין. של אגוזים. דלת
לה ל"ש מוקצה. ובית
הלל אומרים מסלק את
הטבלא. שם מותר כל
עניה. אבל לא יטלטל
הקליפין בדים. כרבי
יהודה (שם קמ"ה). אגוז
אין לו שום מוקצה
על משנתו כמות שהיא
שניה. אלא מוחלת
שטתה וי"ש כ"ר יהודה
כ"ר (שם). את הדלועין.
השלחן ומיהו סממן לא
למחל כהמה קיימא אלא
לדמ (שם קמ"ה) ולא אמרין
מוקצין כן להמה דמחל
אם כן (שם קמ"ה). ואת
הטבלא. שהנמלה היום
וכן השמשות היתה
שומדת לאדם. ואפי"ה
מחמין (שם קמ"ה).

ביצה לא סאכל זו ציוס. בגמרא מפרש טעמא: שאור בכיות.
משום דהני תלת מיילי הוו מקולי בית שמאי ומחומרי בית
הלל גבי יו"ט תנא להו גבי הדדי. ובגמרא (א) מפרש טעמיהו: ככוכבסה.
תמרה: יספור בדקר. פ"ל"א בלע"ז: ומודים שאם שטח כו'.

כדמפרש טעמא בגמ' (ט) כשש לו דקר
נעון מצעד יוס: שאפר כירה מוכן
הוא. בגמרא (י) בעי מאי קאמר:
גמ' העומדת לאכילה. שאינה
מוקצת: אוכלא דאפרת. אוכל
שנפרד. וחצירו (ב) צמנחות חצורי אוכלין
כמאן דמפרטי דמו וכן בשמיטת
חולין (דף עג:). לית לכו מוקצה.
דלמא כר' שמעון סבירא להו דאמר
בפרק (כירה) (שם דף מד.) מותר השמן
שנר ושנקערה אסור (ו) דכרי רבי
יהודה (ו) ור"ש ממיר: קא סלקא דעתין.
להי פריקין מאי טעמיהו דבית
שמאי דקא סלקא דעתין דאפי' לר'
שמעון דשרי במוקצה בנולד אסור
דאילו במוקצה סבירא ליה לא מקמי
איניש מדעתיה מדי דחוי ליה אבל
נולד לא הוה ידע דנהי דעתיה
עליה: ומי אמר רב נחמן כר'.
דבית הלל כר' יהודה: מגביהין.
בשבת מעל השלחן עצמות שאין
ראוין לאכילה וקליפי אגוזים ולא
חיישין למוקצה: וזים הלל אומרים.
אין מטלטלין אותן בדים שמוקצה
הן: אלא מסלק הטבלא. שיש תורת
כלי עליה ומנערה: ואמר רב נחמן
אנו אין לנו. בשטת משנה זו לפי
שמוחלת שטתה אלא כך שמעתי
מרבנמי דבית שמאי כר' יהודה
ומחמרי וצית הלל כרבי שמעון:
מחמין דלועין. תלושין לפני הבהמה
ולא אמרין טרחא דלאו אורח הוא:
ואם הנבילה לפני הכלבים. ואע"פ
שנתנבלה בשבת דצין השמשות לא
היתה עומדת לאכילה כלבים אפילו
הי שרי דלית לן מוקצה בשבת. הלכך
מגביהין מעל השלחן דמייירי בשבת
מוקים לבית הלל דנימרו כר' שמעון
כי היכי דלא תקשי הלכתא
הלכתא דקיימא לן הלכה כסתם
משנה (י) וקיימא לן הלכה כבית
הלל (ט): אבל גבי יוס טוב. דאשכחן
דסתם רבי כרבי יהודה:

שנוגדה ביום טוב בית שמאי אומרים
תאכל ובית הלל אומרים: לא תאכל בית
שמאי אומרים: שאור בכיות וחמץ בככותבת
ובית הלל אומרים: וזה בכיות (ה) השוחט
חיה ועוף ביום טוב בית שמאי אומרים
יחפור בדקר ויכסה: ובית הלל אומרים: לא
ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן
מבעוד יום ומודים שאם שחט שיחפור
בדקר ויכסה שאפר כירה מוכן הוא:
גמ' במאי עסקין אילימא בחרגולות העומדת
לאכילה מאי טעמיהו דבית הלל אוכלא
דאפרת הוא אלא בחרגולות העומדת לגדל
ביצים מאי טעמיהו דבית שמאי מוקצה
היא ומאי קושיא דלמא בית שמאי לית
להו מוקצה קא סלקא דעתין אפילו מאן
דשרי במוקצה בנולד אסור מאי טעמיהו
דבית שמאי אמר רב נחמן לעולם בחרגולות
העומדת לגדל ביצים: וראית ליה מוקצה
אית ליה נולד ודלית ליה מוקצה לית ליה
נולד בית שמאי כר' שמעון ובית הלל כר'
יהודה ומי אמר רב נחמן הכי והתנן בית שמאי
אומרים: מגביהין מעל השלחן עצמות
וקליפין ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא
כולה ומנערה ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא
בית שמאי כרבי יהודה ובית הלל כר"ש אמר
לך רב נחמן גבי שבת (ד) דסתם לן תנא
כרבי שמעון דתנן (ה) מחמין את הדלועין
לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים
מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
גבי

ביצה שנוגדה ביום טוב בית שמאי אומרים
לא תאכל ובית הלל אומרים: לא תאכל בית
שמאי אומרים: שאור בכיות וחמץ בככותבת
ובית הלל אומרים: וזה בכיות (ה) השוחט
חיה ועוף ביום טוב בית שמאי אומרים
יחפור בדקר ויכסה: ובית הלל אומרים: לא
ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן
מבעוד יום ומודים שאם שחט שיחפור
בדקר ויכסה שאפר כירה מוכן הוא:
גמ' במאי עסקין אילימא בחרגולות העומדת
לאכילה מאי טעמיהו דבית הלל אוכלא
דאפרת הוא אלא בחרגולות העומדת לגדל
ביצים מאי טעמיהו דבית שמאי מוקצה
היא ומאי קושיא דלמא בית שמאי לית
להו מוקצה קא סלקא דעתין אפילו מאן
דשרי במוקצה בנולד אסור מאי טעמיהו
דבית שמאי אמר רב נחמן לעולם בחרגולות
העומדת לגדל ביצים: וראית ליה מוקצה
אית ליה נולד ודלית ליה מוקצה לית ליה
נולד בית שמאי כר' שמעון ובית הלל כר'
יהודה ומי אמר רב נחמן הכי והתנן בית שמאי
אומרים: מגביהין מעל השלחן עצמות
וקליפין ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא
כולה ומנערה ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא
בית שמאי כרבי יהודה ובית הלל כר"ש אמר
לך רב נחמן גבי שבת (ד) דסתם לן תנא
כרבי שמעון דתנן (ה) מחמין את הדלועין
לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים
מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
גבי

דמי דהאי נולד דהכא הו נולד טפי שמתחילה לא היה צעולם אבל התם הכלי היה צעולם רק
מה: (שם) מיא צביצא מיעלע צליעי ופריך כל שכן דהו נולד ואסור ומאי פריך ודלמא ההוא כר'
בנולד אלא ודאי היינו טעמא כדפרישית דכיון דצליעי לא היו כלל צעולם ואפי' ר' שמעון מודה דהאי נולד אסור:
מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין. פ"ה אע"ג דאין ראוין לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה ולא נהירא דהא איכא צביצא ושער
של אפיון ושער של עדשים מפני שהן ראוין למאכל בהמה לכך נ"ל שהם ראויים למאכל בהמה כגון עצמות רכים וקליפי
תפוחים וצית הלל סברי כיון דלא חזי למאכל אדם (לא ס:). ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא ומנערה. תימה
והלא היא צביצא לדבר האסור דהא לא שכת האיל והניחם שם מדעתו ויש לומר דלפירוש רבינו תם ניחא דפירש במסכת שבת (ד) דלא
הו צביצא לדבר האסור אלא כשדעתו להניחם שם כל היום אי נמי כיון דהו שם אוכלין הוה ליה צביצא לדבר האסור ולדבר המותר ושרי
כדמוכח פרק נוטל (שם דף קמג.) ועוד דאין זה מניח בכוונה דהא אינו חושש היכן יפלו: **דלעזי רש"י** את הדלועין לפני הבהמה ואת כו'.
וא"ת היכי דמי אי דלועין שהיו מחוצרין צין השמשות דהא ודאי מודה ר' שמעון גזרה שמה יעלה ויתלוס וי"ל דמייירי בתלושין וסלקא
דעתך דאסור דמשהו להו אוכלין לפי שהן קשין והחמור מרוב אומם: **ואת הנבלה** כו'. אנו צריכין לפרש שנתנבלה בשבת ומכל
מקום תני להו צבדי דלע"ג דלדלועין לא הו טעמא משום מוקצה כמו צבילה משום דבשניהם שייך לשון מחמין:

גבי
דמי דהאי נולד דהכא הו נולד טפי שמתחילה לא היה צעולם אבל התם הכלי היה צעולם רק
מה: (שם) מיא צביצא מיעלע צליעי ופריך כל שכן דהו נולד ואסור ומאי פריך ודלמא ההוא כר'
בנולד אלא ודאי היינו טעמא כדפרישית דכיון דצליעי לא היו כלל צעולם ואפי' ר' שמעון מודה דהאי נולד אסור:
מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין. פ"ה אע"ג דאין ראוין לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה ולא נהירא דהא איכא צביצא ושער
של אפיון ושער של עדשים מפני שהן ראוין למאכל בהמה לכך נ"ל שהם ראויים למאכל בהמה כגון עצמות רכים וקליפי
תפוחים וצית הלל סברי כיון דלא חזי למאכל אדם (לא ס:). ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא ומנערה. תימה
והלא היא צביצא לדבר האסור דהא לא שכת האיל והניחם שם מדעתו ויש לומר דלפירוש רבינו תם ניחא דפירש במסכת שבת (ד) דלא
הו צביצא לדבר האסור אלא כשדעתו להניחם שם כל היום אי נמי כיון דהו שם אוכלין הוה ליה צביצא לדבר האסור ולדבר המותר ושרי
כדמוכח פרק נוטל (שם דף קמג.) ועוד דאין זה מניח בכוונה דהא אינו חושש היכן יפלו: **דלעזי רש"י** את הדלועין לפני הבהמה ואת כו'.
וא"ת היכי דמי אי דלועין שהיו מחוצרין צין השמשות דהא ודאי מודה ר' שמעון גזרה שמה יעלה ויתלוס וי"ל דמייירי בתלושין וסלקא
דעתך דאסור דמשהו להו אוכלין לפי שהן קשין והחמור מרוב אומם: **ואת הנבלה** כו'. אנו צריכין לפרש שנתנבלה בשבת ומכל
מקום תני להו צבדי דלע"ג דלדלועין לא הו טעמא משום מוקצה כמו צבילה משום דבשניהם שייך לשון מחמין:

א א מ"י פ"ה מהלכות
י"ט הלכה י"ט קמג
לאין שם טו"ש"ע א"ח סי'
תק"ג סעיף א'
ב ב מ"י פ"ה מהלכות
תק"ג ומהלכות
טו"ש"ע א"ח סי' תמג
סעיף א'
ג ג מ"י פ"ה מהלכות י"ט
ה' א סמג לאין עה
טו"ש"ע א"ח סי' תמג
סעיף א'
ד ד מ"י פ"ה מהלכות
שבת הלכה טו קמג
לאין שם טו"ש"ע א"ח סי'
שם סעיף א'
ה ה מ"י פ"ה מהלכות
שבת הלכה י"ט קמג
שם טו"ש"ע א"ח סי' שד
סעיף א'
ו ו מ"י שם טו"ש"ע שם
סעיף א':

רבינו חננאל
אתחיל מסכת ביצה
בעזרת גדולי העצמה.
ביצה שנוגדה ביום טוב.
בית שמאי אומרים תאכל
ובית הלל אומרים לא
תאכל. אוכלא דאפרת
(תו"א). פירוש כגון אוכל
שנפרד אבר מאבר.
מוקצה. ופריך כל דבר
שאינו מוכן נקרא מוקצה.
גולה. פירוש כל דבר שלא
היה מאתחיל ונעשה
היום נקרא גולה. אוקמה
רב נחמן לפתני בחרגולות
העומדת לגדל ביצים.
וב"ש כר' שמעון דלית
ליה מוקצה. ובה"כ כר'
יהודה דאית ליה מוקצה.
ואקשינן ומי אמר רב
נחמן ב"ש כר' שמעון
וב"ה כר' יהודה. והא
איכא שמעון ליה
דתנן בפרק נוטל ארס
את בנו. ב"ה אומרים
מגביהין מעל השלחן
עצמות וקליפין ובש"א
מסלק את הטבלא כר'.
(נ"א) ומנערה. ואמר רב
נחמן אנו אין לנו אלא
בית שמאי כר' יהודה
ובית הלל כר' שמעון
ופריקין בתר סתמא
אליין. בשבת דסתם לן
תנא כר' שמעון דלית
ליה מוקצה. וק"ל כוונתה
דהילכתא כסתמא (נ"א):
דהאי סתמא. אוקימנא
לבי"ה כוונתה. משום
דק"ל הילכתא כסתם
(משנה). כי היכי דלא
תקשי הילכתא אהילכתא.

מסורת הש"ס

מוסף רש"י
אין מבקעין עצים מן
הקדורות. סוחר של
קדורות המוקנות וסדורית
זנין, ולא מן הקדורה.
הישנה שנשברה היום
מהשחל להסקה קיימא
אפי"ה אסור לחלו וכן
שמשות לא ליתן להם
(נשבת קנו.)